

Jeg tror derfor, at det vil haade være stridende mod den inkvisitoriske Proces's nødvendige Forbringinger om en saadan Indgriben, i Forhøret skulde finde Sted, og eventuelt en Modarbejdelse af Forhørets Diemed, for det er jo ikke en Gang i Lovforslaget forbudt den Sagfører, der saaledes kaldes til den Tiltaltes Beskyttelse, at modvirke Underjøgelsen, naar han kan gjøre det uden at komme i Strid med Straffeloven; heller ikke at tie stille med, hvad han har hørt, saa at Forhørerne jo paa den Maade kunne blive lige frem offentlige tilbels derved, at han fortæller vidt og bred om, hvad der er passeret. Jeg tror slet ikke, at denne Institution kan passe ind i det bestaaende System. — Hvad angaar Stenograferne, vil jeg først gjøre den Bemærkning, at det forekommer mig i og for sig en løierlig Tanke at indføre Saadanne ved enkelte Domstole i Riget. Skulde det virkelig være nødvendigt til de Tiltaltes Beskyttelse, at et saadant stenografisk Referat blev optaget, burde det dog være Tilfældet hele Landet over og ikke blot her i Kjøbenhavn og nærmeste Omegn. Men jeg tror ogsaa, at det er en noget upraktisk Tanke, at det vil være et overordentligt Arbejde, der derved foraarsages, som vistnok langt vil overstige det Apparat af Stenografer, der haves. f. Ex. for Dagsdagens Skyld, og ogsaa vil koste Mere, end det koster. Og saa kommer endelig det til, som blev berørt af en af de ærede Talere, at saadant et stenografisk Referat kan dog alligevel ikke være det afgjørende. Hvem siger, at det stenografiske Referat er rigtigt, naar det f. Ex. staar i Strid med Dommerens Opsattelse af, hvad der er sagt, eller naar det staar i Strid med Tiltaltes egen Erklæring om, hvad han har sagt? Derimod tror jeg ganske vist, at der vilde kunne gjøres Noget paa forskjellige andre Punkter. Jeg har tidligere udtalt, at jeg ingenlunde er nogen Modstander af den Tanke, at der skulde bestilles Retskrivere ved alle Jurisdiktioner. Det er jeg ikke. Jeg udtalte ved en tidligere Leilighed, at naar jeg ikke tidligere havde været med til at foreslaa det, var det mere af pekuniære Hensyn, af Hensyn til Udgifterne derved; men vil man se bort derfra, er jeg slet ikke imod, ja, tværtimod jeg tror, at der vil vindes Noget ved, at der bestilles Retskrivere. Jeg tror nemlig ikke, man kan sige, at det er ligegyldigt, at det ikke betyder Noget, jeg tror, at det vil have sin meget store Betydning, at der er en anden dannet Mand foruden Dommerne til Stede. Det vil haade have sin store Betydning med Hensyn til en korrekt Opsattelse af, hvad der har fundet Sted, og til en rigtig Protokolation, og det vil ogsaa have sin Betydning

med Hensyn til at beskytte Tiltalte mod en eventuel ublid Medfart. Den ene Mand vil senere sig foroverfor sin Kollega med Hensyn til Mangt og Meget, som maaste ellers kunde passere. Jeg tror derfor, det slet ikke er uden Betydning, men det er jo et andet Spørgsmaal, om den Nytte, det kunde gjøre, vil opveie de temmelig betydelige Udgifter, som denne Institution vilde foraarsage; men kostede den ikke Noget, tror jeg ganske vist, man maatte være enig om, at den nok var værd at tage imod. — Dernæst bliver der Spørgsmaal om Retsvidneinstitutionen. Og saa den er det naturligvis muligt at forbedre. Forøvrigt maa jeg dog her indskyde den Bemærkning, at naar Retsvidneinstitutionen siges at være saa utilfredsstillende, som man ofte hører, at der siges, er det egentlig ikke Lovgivningens Skyld, men den Brug, man navnlig fra de kommunale Forsamlings Sæde har gjort af Lovgivningen. Thi Forordningen af 1847 gaar jo netop ud fra, at man til Retsvidner skal vælge Mænd, der ikke staa i noget skadeligt Afhængighedsforhold, Mænd, som have en god Opsattelse, og den gaar ogsaa ud fra, at deres Løn skulde bestemmes i Overensstemmelse dermed. Fremdeles lægger jo Forordningen af 1847 Myndigheden i saa Henseende ikke i Regjeringens eller i Autoriteternes Haand, men i de kommunale Forsamlings, navnlig Amtsraadenes Haand. I deres Magt staar det at bestemme Lønningvilkårene. Egentlig giver altsaa Forordningen af 1847 den fornødne Ramme til, at en virkelig uafhængig Retsvidneinstitution kunde have uddannet sig. Men hvis man nu mener, at økonomiske og andre Hensyn have ført til, at dette ikke er sket, og at den Institution ikke har udviklet sig, saaledes som man fra Begyndelsen af har ønsket og tænkt sig, kan der jo ganske vist meget godt blive Spørgsmaal om en Omdannelse af den, og for mig staar det ikke som noget Afkræftende at vende tilbage til det, som jo er Lovens oprindelige Tanke, nemlig at det skulde være Jurisdiktionens Beboere, som efter Tur skulde give Møde. Saaledes var det jo oprindeligt. Grunden til, at det gik af Brug, var naturligvis Folks Uvillighed til at møde, og saa den Praxis, der indsneg sig, at det ansaas for tilstedeligt, at sende en Mand i sit Sted, og da man først kom saa vidt, var man inde paa en Glidbane, der udviklede sig derhen, at man for den mindst mulige Betaling skaffede en anden Mand, som kunde sidde der og være Retsvidne. Heller ikke tror jeg, at Procesreglerne ere mangelfri, og jeg skal med den sidst ærede Taler være enig i, at der maaste